

Jogélet.

Baloghy György a büntető igazságszolgáltatás terén eltöltött hosszú, érdemes és külső sikerekben is jelentős működés után, egy rövid ideig tartó miniszterkedéstől visszavonulva került a Kuria egyik polgári tanácsának az élére. A büntető jogász Baloghy régi mesterségében megszokta úgy az egyéni motívumok, mint az eset mögött meghúzódó társadalmi háttér figyelembevételét és értékelését. És épp oly időben ült bele a polgári bíró székébe, amikor a polgári bíráskodás terén egyaránt közszükségletté vált úgy az eset individualizálása, mint az esetek gazdasági hátterének, az ítélet utáni életnek szemleltartása. A tehetség univerzalitása érvényesült Baloghy tanácselnöki működésében. E lapok hasábjain is ismételtén nagy méltánnyal számoltunk be a Baloghy-tanács sok bölcs, körültekintő, az eddigi judicaturát kimélyítő, ha kell megjavító ítéletéről. Öszinte tiszteletünk kíséri a távozó tanácselnököt, a büntetőjognak és a polgári jognak ezt a kétkezes atlétáját.

A bírósági beszédről. Pollák Illés — oly jól esik a nevét egy cikke alkalmából említeni — a Pester Lloyd tárcarovatában „Paris—Berlin—Budapest” felirással a bírósági szónoklás triptichonját rajzolja meg. A francia lendület, a német szárazság és a magyar szömegvonás parallelája a témája. Valamikor Marx, a szocialista célkitűző, írta: je ne dispose rien, je ne propose rien — j'expose. Pollák Illés nemcsak lát, de láttat. Az ő meséjének végén is ott van a ki nem nyomtatott tanulság: a forensis szónoklás, a nemzeti kultúra része, a forensis ékesszólás a nemzeti kultúra egyik kicsucosodása. Bizonyos, hogy a bírósági felszólalástól jogosan várható a stílus puritanismusa és a fellengősség nem disze a beszédnek, hanem sokszor csak tartalmi értékek hiányának takarója. De hiba a beszéd lendületességében, stilisztikai szépségekre való igyekvésében már kárhoztatandó cirádát látni. A bíróság az állam tekintélyének legmagasabb megnyilvánulása — a bíróság maga a szuverenitás gyakorlója. Ha ennek a sulynak megfelelően perrendtartás és építkezés egyaránt a bírói tárgyalás külső ünnepélyességét akarja elérni — a felszólalások oratori külsőségei a kép kiteljesüléséhez elmaradhatatlanul hozzátartoznak.

Íródnak pedig e sorok azért, mert úgy érezzük, hogy a bírósági beszéd sorvadó félben van. Sorvasztja sok egyéb okon felül — a bíróságoknak sokszor nem is titkolt ellenszenve az oratorikodással szemben.

A felsőbírósági tárgyalás a maga nagyobb ünnepélyességével szinte kínálkozó talaja volna az oratori képességek megszólalásának. És éppen itt találja szemben magát az ügyvéd a beszéd-től való ideges félelemmel. A referáda befejezése után a tanácselnök nem arra hívja fel a felek képviselőit, hogy álláspontjukat fejtse ki, hanem a stereotip ismétlődő kérdésben: „kiván-e felszólalni”, benne van az óhajtott, bár nem remélt nemleges válasz várása. Szinte Kölcsey híres bevezető szavait ajánlhatja a szónok ajkára a helyzet: „Félve szólamllok meg, tekintetes Bíróság, —

felve — hogy beszédemet feleslegesnek és mindenesetre hosszúnak méltóztatnak találni“.

Sajnálattal kell igazat adni annak az ellenvetésnek, hogy az ügyvédek jó része a felülvizsgálati keretre nem igen ügyel és hogy a felszólalások jogási nivója sem mindig egyöntetű. De az Uristen sódamai irgalmát kérjük a bíróságtól — őt jó beszéd kedvéért adjanak kegyelmet egy országnak. B. S.

A kényszerfelszámolásról tartott az OHE. felkérésére nagy-szabású előadást *dr. Doroghi Ervin*. Kiindult abból, hogy a csőd intézménye csődöt mondott: az insolvens vállalatok gyenge gazdasági fundamentuma nem bírja el a csőd drága és hosszadalmas intézményét. Helyébe kívánja tenni a kommersziális szempontokon alapuló kényszerfelszámolást, valahányszor a kényszeregyezség bármely okból nem jött létre, vagy a csődnytitás előfeltételei egyébként fennállanak. Az eljárást az OHE. felügyelete alatt kényszerfelszámoló vinné keresztül, aki mellé a bíróság egy jogi tanácsadót állít. A kényszerfelszámolás jogi hatálya a csőddel azonos. Az anyagi csődjog egész terjedelmében megmaradna, csupán a kényszeregyezségi rendeletről veszi át a két hónapon belül fogatosított végrehajtásszerű cselekmények relatív hatálytalanságát. A hitelezőbizottság és a döntőbizottság intézményei a pénzügyi intézkedések felszámolására vonatkozó rendeletek hasonló szervei mintájára vannak kiképezve. A döntőbizottság, mint választottbíróság határoz akkor, ha vita támad követelések jogossága, összege, osztályozása, valamint az adós jogcselekményeinek megtámadhatósága tekintetében és az ellenfél előre aláveti magát e bíróság illetékességének. A vagyon értékesítésében a felszámoló nincs megkötve, irányadó elv azonban a szabadkézből való értékesítés. A kényszerfelszámolás során kényszeregyezség már nem volna köthető, a jóhiszemű adós oltalmára azonban az angol-amerikai jog *discharge* nevű intézményének analógiájára az eljárás befejezése után az adóst a hitelezők meghatározott többsége a további fizetések alól felmentheti. A megterítés felől való határozathozatal a bíróságot illeti meg.

A nagy érdeklődéssel hallgatott, magas színvonalú és élvezetes előadást, amelyen *Székkács Antal* udvari tanácsos elnöklése mellett a nagyszámú és előkelő közönség sorában az igazságügyi, pénzügyi és kereskedelmi minisztérium kiküldöttjei is jelen voltak, tartalmas vita követte.

A vita során *dr. Schreyer Jakab* udvari tanácsos, ügyvéd, beható bírálat tárgyává tette az előadó javaslatát és arra az eredményre jutott, hogy annak megvalósítása a csődeljárás helyébe drágább és bonyolultabb eljárást léptetne. Utalt a saját csődtörvénytervezetére, amelyben a felszámolási tárgyalás egészen törölve van. Kifogásolta a javaslatban felállított bizottságokat és döntőbíróságot. Károsnak és impraktikusnak találja a csődperügyelő felelevenítését s általában a tömeggondnoki teendők bifurkálását. Az eljárást kiterjesztendőnek véli a be nem jegyzett kereskedőkre is. A felszámolás kérésztülvitelét az OHE-re kell bízni. A külföldi vagyonnak az eljárásba bevonása tárgyában proponált rendelkezéseket szerencséseknek tartja, amiként általában a legteljesebb elismeréssel adózik az előadó munkája jogási kiválóságainak.

Dr. Meszlény Artur az előadó irányelvei helyességének egyébkénti elismerése mellett a fizetéseképtelenségi alapvető reformjára fektette a súlyt s javasolta, hogy az OHE. dolgoztassa ki a csődtörvény, a kényszeregyezségi, a kényszerfelszámolási törvény és a csődön kívüli megtámadásról szóló törvény terve-